

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Calvinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Epistolam B. Pauli ad Romanos

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

17. Ex fide in fidem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39447

mus. Sed hinc operæ precium est aduertete, Bezano sensui Calvinum ex aduerso repugnare. Iustitiam (inquit) Dei in Euangelio reuelatam, non in gratuita modo peccatorum remissione sitam esse quidam putant, sed partim quoque in regenerationis gratia. Ego autē nos ideo in vitam restitui interpretor, quia nos sibi gratis reconciliat Deus: quod postea fusius tractabimus suo loco. Hæc ille. Aded in illa Christi sanctitate nobis imputata hanc Dei iustitiam non ponit, ut in sola gratuita reconciliatione eam constituat. Quod & nos postea contra Calvinum examinabimus suo loco.

In cap. 3.
vers 21.
& 22.

17. Ex fide in fidem.

HOc in loco, de qua fide iustificante Apostolus in hac epistola disputat, inquirendū sibi & definiendum putauit Beza, ut futuris suis Paulinæ doctrinæ corruptelis certius fundamentum poneret. Nos igitur ut & impium fundamentum subuertamus, & quæ sit apud Apostolum fides iustificans, in ipso disputationis exordio explicemus, idem filum tenebimus. Sic scribit Beza: *Quid fides declararet apud Apostolum, necesse est semel explicemus, quoties quidem de fide quaritur qua iustificamur. Quidam fidem interpretantur obedientiam qua fit ut homines, sicut polliciti sunt Deo, ita etiā ipsius voluntatis prescripto viuant, sicut à Cicerone definitur, dictorum ac conuentorum cōstantia & veritas. Sed hoc commētum vnde Beza accepit,*

Fides iustificans
quid apud
Apostolū
significet.

tit, ipse viderit. Nemo opinor Christianus, nedum Theologus, fidē iustificantem in eō ynquā sensu accipiendam vel somniauerit. Bezae autem refutatio planē ridicula est. *De hac* (inquit) *fide Paulū non loqui vel illud ostendit, quod ubiq, fidei opponit opera.* Atqui nō ita Apostolus fidei opponit opera, quasi fides aduersetur operibus, aut qui fidē iustificatur, operibus quoque iustificari non debear, aut vt iustitia fidei, iustitiam operum excludat, vt suis postea in Paulo locis ostendetur. Quare illa antithesis fidei & operum apud Paulum nihil facit contra illam iustificantis fidei acceptionē, quæ pro obedientia mandatorum Dei illam interpretatur. Sed eam, vt dixi, acceptionem nemo (quod sciam) tradidit. Tametsi enim fidem iustificantem non esse absque obedientia mandatorum, siue in re, siue in voto ac proposito, Catholici omnes affirmamus; tamē fidem ipsam pro tali obedientia accipi & intelligi nemo nostrū docet, quum sicut à charitate sic ab ipsa obedientia (quam facit præcipuē charitas) distinctam esse virtutem ipsam fidem vel ex Paulo di- 1. Cor. 13, dicemus. Vide nunc tamen ex his paucis & futilibus verbis quantam & quā vehementem conclusionem inferat Beza: *Itaque valeant Sophista cum qualitate sua inherente vel infusa, quoties de iustitia Dei queritur.* Et quantus, obsecro, quamque putidus sophista Beza, qui ex tam infirmo medio tam forti- Beza triumphus prapropius.

B 2 ter con-

ter concludit! Quia vno verbo dixerat, quòd Paulus fidei opponit opera, mox, quasi de- bellatum esset, triumphum canit, *Valeant Sophista, &c.* Sed non ita facilè qualitas in- hærens vel infusa exploditur. Salua manet

Rom. 5. Apostoli doctrina, *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum S. qui datus est nobis.* Hæc est qualitas inhærens & infusa, qua iusti- ficamur non secus quàm fide, vt vel ex ipso Paulo varijs postea in locis liquidò cõstabit. Sed pergamus cū Beza: *Alij fidem definiunt as- sensionem qua credimus verum esse quicquid vtrum- que Testamentum nobis credendum proponit. Ad- dunt etiam nonnulli quicquid præcipit credendum Ecclesia.* Planè addendum hoc necessariò, quia Ecclesiæ suæ Præpositis Christus dixit,

Matt. 28. *Docete omnes gentes.* Docentur autem ea quæ

Marc. 16. fidei sunt. Rursum: *Prædicare vniuersa crea- turæ. Qui non crediderit, condemnabitur.* Deniq; :

Luc. 10. *Qui vos audit, me audit; qui vos spernit, me spernit.* Sed addit & conqueritur Beza: *Neque interim definiunt quæ sunt Ecclesia illius legitima notæ, sed*

**Bellarm. Tom. 1. Controu. Gregor. a Valentia in Ana- lyfi: Bozium de notis Ecclesiæ: Lensæus de Eccle- sia.* *sub specioso hoc nomine hominibus illudunt.* Satis iam superque à Catholicis scriptoribus de- finitū ac tractatū est quæ sunt Ecclesiæ legiti- mæ notæ, & quàm certò ac clarè ab omni- bus hæreticorum conuenticulis discrimine- tur. Quod vt alij **vberimè præstiterunt*, ita nos pro modulo nostro præstare conati su- mus in opere nostro de Principijs fidei, totis primis 4. libris. *Quæmetiã (ait Beza) docent sa- tis esse*

tis esse si in genere credant homines quod credit Ec-
 clesia, nec de singulis explicandis laborant. At
 Christiani contra nullum aliud fidei obiectum ag-
 noscunt quam verbum Dei scriptum. Non Chri-
 stiani, sed hæretici sunt qui hoc faciunt. Qui
 enim Ecclesiam Dei non audit siue docentē
 siue corripientē, debet nobis esse sicut ethnicus
 & publicanus. Ecclesiam autem verbo scri-
 pto alligari, nulla Scriptura docet. Imò
 Spiritum veritatis illi promisit Christus, qui
 eam multa doceret, quæ ipsemet ideo non do-
 cuit, quia ea portare discipuli eius necdum po-
 terant. Ex quo Spiritu veritatis, non ex ver-
 bo scripto, prima Ecclesiæ Apostolicæ defi-
 nitio sumpta est: *Visum est Spiritui S. & nobis.*
 Addit Beza: *Neque vllam aliam Ecclesiam quam
 que vnius sponsi vocem audit.* Admittimus hoc
 libenter: sed pro Beza hoc nihil facit, aut
 contra nos. Catholica Ecclesia vocem vnius
 sponsi indefinenter audit & sequitur. Eam
 vocem hæretici non audiunt, sed in Scriptu-
 ris loquentem nefariè corrumpunt (vt hic
 noster labor docebit) extra Scripturam lo-
 quentem, quasi verbo scripto sponsus alliga-
 retur, audire recusant. Neque fidem illam im-
 plicitam aliud esse putant quam diabolicam & va-
 riduam, quia nemo rei incognita nisi fortasse per
 somnium assentitur. Qui etiam hoc putant, si
 Christiani sunt, certè aut stupidi Christiani
 sunt, qui rem perspicuam non aduertunt, aut
 proterui, qui aduertere nolunt. Sed cæcus

Scriptura
 verbum
 non est
 solum fi-
 dei obie-
 ctum.
 Matt. 18.

Ioan. 14.
 & 15.

Act. 15.

Fides im-
 plicita de-
 fenditur.

B ; Beza

Beza Calvinum cæcum hac in parte imita-
 tus, pariter cum eo in foueam cecidit. Nam
 & ille fidem implicitam, quam docent Scho-
 lastici, *crassam & affectatam ignorantiam*, homo
 crasse ignarus affirmavit. At utriusque re-
 spondemus, fidem implicitam, quam docent
 Scholastici, in simplicioribus & idiotis Chri-
 stianis etiã nunc habere locũ; neque diaboli-
 cam esse stupiditatem, ut à diabolo edoctus
 Beza diabolicè calumniatur, sed illam neces-
 sariam virtutem quam *simplicitatem fidei* A-
 postolus vocat, & de qua doctissimus Augu-
 stinus scribit: *Ceteram turbam non intelligendũ
 viuacitas, sed credendũ simplicitas saluam facit:*
 neque affectatam vllam esse ignorantiam
 (quam omnes Scholastici docent non excu-
 sare omnino, vel à toto, vel à tanto) nec
 versari nunc in hac Euangelij luce circa ipsã
 mysteria Redemptoris Christi, eiusque in
 nos beneficia, quæ ab omnibus explicitè cre-
 di oportere docent, sed versari circa subtiles
 qualdam considerationes mysteriorũ Chri-
 sti, aut quædam eorum antecedentia & con-
 sequentia quæ *salua fidei compage diuersè à di-
 uersis intelligi & explicari possunt*, ait S. Augu-
 stinus, quæ Apostolus *sapientiam* vocat quam
inter perfectos loquimur, & de qua idem Au-
 gust. dicit: *In Catholica Ecclesia ad sincerissimam
 sapientia cognitionem pauci spirituales in hac vita
 perueniunt. Quæ ad hanc sapientiã & myste-
 riorũ fidei nostræ altiorẽ intelligentiam at-
 tinent,*

Instit.
 lib. 3.
 c. 2. n. 2.

2. Cor. 1.
 Contra
 epistol.
 fund. c. 4.

Con. Iul.
 lib. 1.

1. Cor. 3.

Contra
 epistol.
 fund. c. 4.

tinēt, rudiores Christiani fide implicita credunt, & credendo ruti sunt ac demū propter fidei simplicitatem plurimum apud Deū merentur. An verò, vt Beza hīc garrīt, *incognita rei nemo assentitur, nisi fortasse per somnium?* Quomodo ergo Apostolus dicit *fidem* Hebr. 11. *ess. argumentum rerum non apparentium?* Quantum illa verba valeant, suo loco demonstrabimus. Porrò fidē non in certa & explicata cognitione (vt vult Calvinus) sed in sensus nostri submissione consistere (quod ille contra Scripturas negat) olim contra Calvinum ostendimus, cuius hīc vestigijs De Iustificat. lib. 8. cap. 24. insistens Beza Apostolo contradicit, diler-
tē docenti, *captiuari intellectum in obsequium Christi.* 2. Cor. 10.

Atque haec tenus quidem euagatus Beza, vt stomacho suo aliquid indulgeret, ad rem tandem redit, & de illa fide, qua credimus verum esse quicquid Deus credendum proponit, suam tandem sententiam profert: *Ac ne illam quidem propriè fidem esse dicunt, qua iustificati pacem habemus, quum diaboli eam etiam fidem habeant & contremiscant.* Rursum aio: *Qui hoc dicunt, non Christiani, sed haeretici sunt, & quidem nouelli, nostra demū ætate exorti.* Quid enim antiqua Ecclesia Christi, fidei iustificantis nomine, & de qua Paulus tam multa disputat, intellexerit, vnus Augustinus, torius antiquitatis interpres fidelissimus, docebit. *Quærendam est (ait Augustinus)* De Spir. & liter. cap. 31.

B 4 *quam*

Fides iu-
stificans
apud
Paulum
quid.

quam fidem tanta constitatione commendat Aposto-
lus. Non enim quodlibet credere bonum est. Quod
quum ostendisset, subiungit: Nulli itaque du-
bium est, eam fidem ab Apostolo commendari, qua
creditur Deo. Quod adhuclatius atque opero-
sius explicat, ne quomodolibet credere Deo,
fides illa videatur, quam Apostolus iustifi-
cantem vocat. Sed (inquit) adhuc est aliquid
ad discernendum: quoniam & illi credunt qui sub
lege sunt, & timore pœna iustitiam suam facere
conantur. Et ideo non faciunt Dei iustitiam, quia
charitas eam facit, qua non libet nisi quod licet. Sed
Rom. 8. non hanc fidem commendat Apostolus, qui dixit:
Non accepistis spiritum seruitutis iterum in timore,
sed spiritum adoptionis filiorum Dei, in quo clama-
mus, Abba Pater. Timor ergo ille seruilis est. Et ideo
quamuis in illo, Domino credatur, non tamen iusti-
tia diligitur, sed damnatio timetur, filij verò cla-
mant, Abba Pater. Cùm autem clamant, aliquid
petunt. Et quid petunt, nisi iustitiam, quam esuriunt
& sitiunt? Huc ergo transeunt qui sub lege sunt, vt
ex seruis filij fiant: nec sic tamen vt serui esse desi-
siant, sed vt tanquam filij Domino & Patri libera-
liter seruiant. Hæc August. Docet, fidem quã
Apostolus commendat, illam esse qua credi-
mus Deo cum dilectione filiali, non cum ti-
more seruili. Et de hac fide postea concludit
Rom. 1. repetens & inculcans: Hæc est fides ex qua iustus
Rom. 4. viuit. Hæc est fides qua creditur in eum qui iustificat
Rom. 9. impium. Hæc est fides per quam excluditur gloria-
tio. Hæc est fides qua impetratur largitas spiritus:
de qua

de qua dicitur: Nos spiritu ex fide spe iustitia expectamus. Gal. 3.
 mus. Hæc est fides qua salui fiunt, quibus dictum Ephes. 2.
 est, Gratia saluati estis per fidem, &c. Postremo,
 hæc est fides qua per dilectionem operatur, non per Gal. 4.
 timorem. Hæc est plena & luculenta doctissimi Augustini explicatio, id ipsum ex proposito inquireris & disputantis, quæ sit fides ab Apostolo commendata. Hanc fidem Demones non habent, ut stupidus Beza obiecit: non solum quia charitatem non habent fidei adiunctam, ut iustificentur, sed etiam quia fidem ipsam, quæ Dei donum est, omnino non habent. Non enim quia reuelanti Deo voluntas obsequitur, sed quia euidentiarum ipsis perspecta intellectus eorum conuincitur, credere & contremiscere dicuntur. Fides ergo iustificans apud Paulum, & qua iustificati pacem habemus, quatenus quidem disponendo iustificat, ipsa per se fides est qua credimus Deo, captiuantes intellectum per voluntatis assensum in obsequium eius, id est, ut omnia simpliciter credamus quæ Deus credenda proponit: quatenus verò omnino ex impijs iustos, ex filijs iræ filios Dei facit, plenèque ac perfectè iustificat, nec est fides sola absque charitate Dei & proximi, nec fides quæ ex timore bonum operatur, sed est fides quæ per dilectionem operatur, ut ex Paulo August. definiuit.

Demoni
fides.

Fides iu-
stificans
iuxta
Bezam.

Videamus nunc quam fidem Bezana per-
 fidia in Paulo obseruauerit. Fidem (inquit) de

B 5

qua

qua hic quaeritur, esse desinimus si man illam & constantem animi persuasionem, qua certus est apud se unusquisque fidelium non modo verum ac firmum esse in genere verbum Dei, ac praesertim promissiones Dei de gratuita per Christum reconciliatione, sed etiam istas (vt est à Spiritu S. edoctus) credit ad se proprie ac peculiariter pertinere: qua (inquam) vniuersalem illam promissionem vitae aeternae per sanguinem Christi omnibus credentibus acquisita singuli amplectuntur ac sibi ipsis applicant. Hanc vnam fidem esse dicimus, qua nos & Christi & omnium ipsius donorum, id est, omnis perfectionis, ac integritatis, summeq; illius iustitiae faciat per gratuitam imputationem participes: vt verè ac in solidum per eum gratis iustificati pacem habeamus, facti heredes Dei, ac Christi coheredes. Deinde nos quoque per eiusdem Christi fide apprehensi Spiritum & peccato mortificati & iustitiae viuificari dicimus, vt incipiamus velle ac facere quae Dei sunt: & cum fide individuo nexu coniungimus fiduciam, spem, patientiam, inuocationem, charitatem, ac bona opera, iustitiae illius Dei non causas, sed effecta: quae qui non habeat, falso ac frustra se causam illarum virtutum (id est, fidem) habere iactet. Haec in summa est Apostolica doctrina summa, quae Dei verbo scripto, non hominum opinione aut consuetudine nititur, & Deo totam salutis nostrae gloriam vendicat.

Fidei iustificantis iuxta Bezae refutatio.

Haec haec tenus Beza: cui breuiter respondemus: Haec fides ab illo explicata, nullo Dei verbo nititur, nec ab Apostolo vel in hac vel in

(vel in alijs epistolis vsquam traditur, vt in
 singulis postea locis, quæ ab hæreticis eò
 torquentur, perspicuè demonstrabitur. Hæc
 fides toti veteri Ecclesiæ incognita est, & ab
 ea. quam doctissimus Augustinus iuxta ma-
 nifesta Apostoli verba descripsit, toto cælo
 aberrat. Hæc fides à Lutheranorum placitis <sup>Calvinia-
na fides à</sup>
 dissēnit, vtpote quæ nec in obiecto, nec in <sup>Luthera-
na diuer-
sa.</sup>
 subiecto, nec in actu fidei iustificantis cum
 illa concordat. Hæc enim Bezana descri-
 ptio ponit fidem *in ipsa animi persuasione*, quæ
 est actus intellectus: Lutherani volunt fi-
 dem esse voluntatis actum, applicantis sibi
 & apprehendentis promissiones gratuitas.
 Rursum huius fidei obiectum est quidem
 promissio gratuita, vt apud Lutheranos,
 sed tanquam in verbo reuelata, & Spiritu S.
 ob signata, non tanquam per organum fidei
 apprehensa & accepta. Denique huius fidei
 iustificantis subiectum iuxta Bezam intelle-
 ctus est, quia describit eam vt virtutē intel-
 lectualem infallibiliter adhærentem promif-
 sioni factæ, & iustitiæ iam acceptæ, in eaque
 conuiescentem, atque ideo iustificantem.
 Lutherani volunt fidem esse instrumentum
 & organum quo accipitur iustitia repromif-
 sa, ideoque fidem iustificare non per se, sed
 correlatiuè, respiciendo illud quod apprehendit.
 Postremo, hæc fides nec est fiducia,
 vt veteres voluerunt Lutherani; nec mendica
 manus apprehendens iustitiam, quam ap-
 prehen-

prehensionē sequitur fiducia, vt posterioribus
 Lutheranis placuit; sed talis fides, quam
 primus Calvinus adinuenit ac definiuit In-
 stitut. suarum lib. 3. cap. 2. Quare quum Beza
 hīc dicit, *Fidem definimus*, &c. intelligere le-
 ctor debet, Calvinus & ego sic definimus: vel,
 Nos Caluini discipuli & sectatores ita defini-
 mus. Vel hoc ergo solo nomine impia &
 anathemate digna hęc definitio est, quia nec
 in verbo Dei fundata, nec ab Apostolo vsquā
 tradita, nec à veteribus Ecclesię magistris
 agnita, nec denique à primis istis & antiquio-
 ribus reformatoribus approbata, sed ab
 vno Caluino recentissimē cōtra omnes ma-
 iores suos adinuenta est. Porrò ad rem ipsam
 quod attinet, totam Bezanam descriptionē
 ex Caluini chartis desumptam, contra ipsum
 Caluinū olim accuratē refutauim⁹ in opere
 nostro de Iustificatione, quò breuitatis stu-
 dio lectorem studiosum remittimus. Sed &
 totā illā vniuersaliū Dei promissionū in par-
 ticulari applicationem, quam pariter cum
 Lutheranis comminiscitur hīc Beza, vanif-
 sima esse nouorum hominum commenta in
 nullis Scripturis fundata, sed multis Scri-
 pturis repugnantia, eodem in opere opero-
 sius demonstraui. Nunc id solū atten-
 dat Lector, an specialis fides à Beza hīc de-
 scripta, aut gratuita iustitię imputatio, aut
 aliud quicquam ab eo hīc assertum, ab A-
 postolo Paulo vsquam describatur aut do-
 ceatur.

Lib. 3.
 cap. 24
 & seqq.

Lib eodē
 cap 15.

ceatur. Quicquid eò trahit Beza, fauente Christo perspicuè refellemus. Sanè cum fide individuo nexu non coniungi virtutes illas quas hîc Beza commemorat, easdem quoque iustitiæ Dei, qua nos iustos facit, nō effecta, sed partes & causas esse, in eodē de Iustificatione operē nostro diligenter ostendimus. Nō est hîc opus actū agere: & nūc Paulum explicamus, ex quo an commentitiam suam fidem elicere Beza possit, dispiciemus.

Lib. 8.
cap. 32.
& lib. 50.
cap. 5.
& seqq.

Interim tamen huius fidei Bezanæ absurditatē ex ipsa eius hoc loco descriptione paucis ostendemus. Fidem suam iustificantem in eo propriè ponit Beza, quòd qui hanc habet, *is vniuersales Dei promissiones de gratuita per Christum reconciliatione credit ad se propriè ac peculiariter pertinere, illasque sibi ipsi applicat.* Hoc spectrum Beza in qua Scriptura inuenit? Suprà dixerat: *Christiani nullum aliud fidei obiectum agnoscant quàm verbum Dei scriptū.* Quæro igitur quod verbum Dei scriptum peculiarem hanc fidem & applicationem docet? Quæ (inquā) Scriptura dicit, Ad te Beza, Ad te Caluine, propriè ac peculiariter pertinent vniuersales illæ promissiones Dei? Si nulla Scriptura hoc dicit, fidei obiectū secūdum vos esse non potest. Si fidei obiectū esse non potest, cur tu hoc fidē esse definis? Quæ dementia, quæ insania hæc est, primū fidē ad Scripturā alligare, moxque fidē in eo obiecto definire, quod nulla Scriptura docet; Vidit quodammodo ipse

Bezanæ
fidei ab-
surditas.

ipse Beza insanam hęc absurditatē, ideoque adiecit, quasi causam huius specialis fidei, *ut est à Spiritu S. edoctus*. Sed hoc eum nihil iuvat. Nā aut in Scriptura Spiritus S. hoc eum docuit, quod ostendi nō potest, quū de Beza aut Calvino Scriptura nusquā loquitur, & sic eōdem res recidit; aut extra Scripturam aliqua speciali revelatione, inspiratione, suggestione, aut testificatione Spiritus Sanctus hoc eum docuit: & tunc falsum erit, *nullum esse aliud fidei obiectū quam verbū Dei scriptū*. Nunc enim isti hęretici pro fidei obiecto habent, promissiones salutis ad se proprię & peculiariter pertinere, quod in nullo verbo scripto inuenitur. Seipsam ergo manifestę perimit ac destruit hęc fides à Beza descripta. An Paulus de tali fide disputat, quę nullum in Scripturis fundamentum habet? Sed si verum est, ut est verissimum, nullum esse aliud fidei obiectum quàm quod Deus reuelat, siue in verbo scripto, siue per os Ecclesię suę, per quam audiri voluit, invidiē sequitur, quod Beza hoc loco fidei tribuit, diabolicam esse pręsumptionem. Fides enim Bezana illud credit, quod nec Scriptura nec Ecclesia docet.

Quod si verò à Spiritu Sancto edoctum illum esse dicat Beza, qui habet in se peculiare testimonium Spiritus S. quod filius Dei est; primū aduertat, hoc peculiare testimonium non esse scriptum verbum: deinde attendat,

Specialis
fidei Spi-
ritus S.
author
non est.

tendat, peculiare afflatus & enthusiasmos, non constituere fidem iustificatam, quæ una & generalis omnibus credentibus esse debet. Quis autem dicet mihi esse necessario credendum, quod Beza habet testimoniū Spiritus Sancti in se quod ille sit filius Dei & de numero electorum; aut illi vicissim quod ego illud habeam? Tum videat an hæc à Spiritu Sancto extra Scripturam petita fides non rectè tendat ad Suenckfeldianorum & Superilluminatorum, qui vocantur, insaniam. Postremò, quale hoc testimonium Spiritus S. in quolibet filio Dei sit, infra suo loco dicemus, & ad charitatem, non ad fidem, illud pertinere ostendemus. Rom. 8.

Sed nunc ex alio capite Bezanæ fidei, *ἀγαπᾶσθαι* explicemus. Ait cū hac fide, *individuo* Charitatis
necessaria
adiunctio
specialem
fidem sub-
uertit.
nexu coniungi charitatem ac bona opera, ut qui hæc non habeat, falso ac frustra se iactet fidem habere. Atqui hoc unum fidem Bezanam iterū subvertit. Si enim falso ac frustra se iactat habere fidem qui nō habet bona opera, siue illa sint causæ siue effecta iustitiæ, planè concidit illa fides quæ credit ad se propriè ac peculiariter pertinere promissiones Dei. Nunc enim nō aliter illæ pertinebunt ad quempiam, nisi charitatem & bona opera habeat. Atqui hæc de re nemo certus esse potest. Se (inquam) bonis operibus Deo placere, nemo certò scire potest. Vnde sequetur, fidem Bezanam autem esse incertam, quum fide nihil certius esse

esse debeat ; aut cum bonis operibus indiuiduo nexu non esse coniunctam. Sanè Calvinus contra hanc Bezae hypocrisin rotundè sic scribit & consequenter : *Si ex operibus aestimandum est qualiter affectus sit erga nos Dominus, id ne tenui quidè coniectura assequi nos posse fateor.* At qui Beza hoc loco sic ex operibus aestimat qualiter erga nos affectus sit Dominus, id est, an fidem habeamus qua credimus Deum nobis esse in particulari propitium, *ut sine bonis operibus falsò ac frustra fidem nos habere iactemus.* Nullam ergo, iuxta Calvinum, fides eius certitudinem habet, imò ne tenui quidè coniectura salutis hæc eius fides nititur.

Deinde ubi mès Bezae erat, hæc quum scriberet? primùm, destruit hæc eius appendix solam fidem iustificantem. Non enim iustificat, imò ne fides quidè est (iuxta Bezae verba) quæ bonis operibus caret. Secundò, probat necessaria ad salutem bona opera. Si enim ad salutem necessaria est fides, & fides nulla est quæ bonis operibus caret (falsò enim & frustra se iactat habere fidem qui bona opera non habet) manifestè sequitur quòd bona quoque opera sunt ad salutem necessaria. Tertio, ostendit hæc appendix verà esse hanc synecdochen quam toties Beza cum alijs hæreticis reprehendit, *Fides iustificat*, id est, fides charitate formata, seu fides per dilectionem operans, iustificat. Si enim falsò se iactat fidem iustificantem habere qui bona opera

Institut.
lib. 3.
cap. 2.
nu. 38.

Beza ex
Caluino
refutatur.

Bonorum
operum
necessitas
concluditur.

Fides iustificans
cum charitate
necessariò
coniuncta.

na opera non habet, vera & necessaria erit
 hæc propositio: Ille fidem iustificantē verē
 habet, qui bona opera fidei coniuncta habet.
 Ex ea porro sequitur ista: Fides verē iustifi-
 cans illa fides est quæ bene operatur. Nihil
 hinc moramur vtra magis iustificet, fides an
 charitas ei coniuncta; aut vtrius potiores
 sint partes ad hominem iustificandum, fidei;
 an charitatis, quæ in diuiduo nexu illi cōiun-
 gitur. Satis nobis est, fidem non iustificare nisi
 charitati coniunctam, nisi bonis operibus
 ornatam. Ita tandem per omnia circumactus
 Beza illam fidem ab Apostolo commendari
 fatetur, quam nos Catholici, iuxta Augustini
 doctrinam superius allegatam, agnoscimus:
 nempe fidem nec solam, nec ex timore ope-
 rantē, sed ex charitate operantē, quæ spem,
 patientiam, inuocationem, ac bona opera
 habeat. Atque ita fides Beza seipsam ite-
 rum destruxit & peremit. Sed huiusmodi pu-
 gnantia hæretici sæpe loquuntur, dum ab vna
 parte suas hæreses tueri, ab altera parte absur-
 da quæ ex illis sequuntur à se amoliri conan-
 tur. Descripsit primùm Beza specialē fidem,
 solis promissionibus gratuitis incumbētē,
 iuxta propriam hæresin. Adiecit de indiuiduo
 nexu charitatis & bonorū operum, ne nimis
 absurda, Epicurea, & carnalis, illa specialis
 fides videretur. Sic secum pugnantia dicere
 coactus est. Nunc ad alia.

Hæretici
 cur pug-
 nantia lo-
 quuntur.